

TLAČOVÁ SPRÁVA č.3 - sezóna 2018/2019

Režisér Michal Spišák: Opereta je skvelý žáner

V Netopierovi sa naplno prejavila genialita autora Johanna Straussa ml.

Pred dvoma rokmi vstúpil režisér Michal Spišák prvýkrát do sveta opery pri inscenácii „mozartovských“ dvojčiek. Teraz opäť v Štátnom divadle Košice, debutuje ako režisér v žánri operety. Jeho režisérsky rukopis bude mať nové naštudovanie operety Netopier Johanna Straussa ml., ktorej premiéra sa uskutoční 5. októbra 2018. Hovorili sme s ním o jeho pocitoch z operetného sveta, ale aj o samotnej operete Netopier, ktorej vyše sto rokov trvajúci celosvetový úspech je odzrkadlením geniality jej autora.

Ako režisér vstupujete prvý raz do sveta operety, ktorá v sebe spája prvky opery a činohry. Ako na Vás svet operety pôsobí a v čom je možno iný od toho činoherného respektíve operného, s ktorým máte už tiež skúsenosť?

Je to pre mňa veľký zážitok a dobrodružstvo, tak ako pred dvoma rokmi, keď som tu v Košiciach robil operný „mozartovský“ projekt. Je to pre mňa ako činoherného režiséra novoobjavený svet. Opereta je skvelý žáner. Žáner, ktorý je zábavný a populárny pre divákov. Treba ho vedieť robiť. A ja som v tomto smere učeň a tíško si hovorím, že ešte niekedy budem mať príležitosť na nejakej operete pracovať. Či už v tomto divadle alebo niekde inde. Opereta je špecifický žáner. Občas sa objaví aj v činohre, ale to skrátka nie je ono. Tie najväčšie operety musia spievať profesionálni speváci, musia to byť školené hlasy, musí tam byť ten veľký orchester, musí tam byť ten skvelý zbor. Potom to má všetko, čo to má mať. Ten efekt, ten zvuk. Vtedy tie nádherné melódie zaznejú. A aj príbeh, ktorý je v operete často banálny, ale vyvážený nesmrteľnými melódiami. V tejto chvíli sa jednoducho nechávam unášať. Cítim sa ako veľké dieťa, ktoré to počúva, ale samozrejme snažím sa do toho tľmočiť svoj režisérsky názor v spolupráci s choreografom a výtvarníkom. Divadlo je len jedno a platia v ňom isté zákonitosti. A tie operetné teraz objavujem. Nespadol som múdry z neba. Pravidlá v rámci javiskového sveta sú všeobecné. Ten svet musí byť zrozumiteľný divákovi a v prípade operety predovšetkým zábavný, radostný a veselý. O tom jednoducho opereta je.

Netopier patrí medzi najznámejšie a najhrávanejšie operety kráľa viedenských valčíkov Johanna Straussa. V čom sa z pohľadu režiséra skrýva tajomstvo toho už vyše sto rokov trvajúceho úspechu?

V genialite hudobného skladateľa. Melódie, ktoré tu zaznievajú, sú jedna krajšia ako druhá. A nie je to tak, že je len jedna melódia, ktorá vystupuje do popredia. Ale v Netopierovi je ich päť, šesť, desať a už len započúvať sa do nich je obrovský zážitok. A ďalšou výnimočnou stránkou je to, že v tomto prípade neplatí to, čo som spomínal o banalite príbehu oblečeného do hávu hudby v niektorých operetách. Tu je libreto veľmi vtipné a svojim spôsobom rafinované. Rovnako ako napríklad pri Moliérovom Donovi Juanovi, kde sú zakomponované podvedomé reakcie ľudstva. V Netopierovi je to podobné. Je tu pán, ktorý sa tvári, že ide do väzenia a pritom sa ide zabávať na ples, aby mohol zvädzať mladé baletky, je tu smutná pani, ktorá si myslí, že jej muž ide do väzenia a vzápätí k nej cez okno vlezie milenec a ona nevie, čo s tým má robiť. Je tam slúžka, ktorá sa vydáva za niekoho iného. A je tam aj ten klasický komický moment, keď muž zvädza domnelú grófkú a netuší, že je to jeho žena v maske. Sú to situácie a pocity vychádzajúce z reálneho života, pocity, ktoré prežívajú generácie a možno práve preto je ten príbeh aj Straussova hudba stále živá už viac ako sto rokov a hovorí niečo aj súčasnému divákovi.

Na javisku sa stretávajú nielen operní sólisti, ale aj činoherci. Pre koho je to náročnejšie - pre spevákov, ktorí musia oveľa viac hrať alebo pre hercov, ktorí sa stávajú súčasťou hudobného divadla?

V tejto operete je to tak, že je tu len jedna činoherná rola a tá nespieva. Pravdou ale je, že v Netopierovi sú pomerne veľké činoherné pasáže a musia ich hrať operní speváci. A to je aj pre mňa trochu nezvyklé a musím sa to ešte naučiť. Prijatť spôsob hrania operných spevákov pri činoherných pasážach. Ale nie v tom zmysle, že by to hrali zle, ale v tom, že to hrajú iným spôsobom. Oni sú koncentrovaní na spev, majú v hlave hudbu. A my jednoducho od nich nemôžeme chcieť, aby to hrali ako činoherci. Podľa mňa to nie je fyzicky možné. Prepínať z jedného modu do druhého. Nemyslím si, možno ako niektorí iní režiséri, že činohra je v operete dôležitejšia. Myslím si, že hudba je najdôležitejšia. Radšej uprednostňujem to krásne spievanie. Činoherný prejav musí mať svoju úroveň, svoju podobu, ale v operete je určite v závese za hudbou.

Strauss napísal operetu plnú nóbl plesových kostýmov, s maskami, so zámenami, plnú známych melódií. Do akého prostredia privedie diváka štvrté naštudovanie Netopiera v košickom divadle?

Vizuálne poňatie je určite dôležité a verím, že aj v našej inscenácii budú krásne kostýmy, krásna scéna a všetko, čo k tomu patrí. Netopier bol napísaný v druhej polovici 19. storočia, ale my sme sa s výtvarníkom Alešom Valáškom dohodli, že to predsa len trochu posunieme a išli sme do obdobia dvadsiatych či tridsiatych rokov a vizuálne sme šli do doby art deca. Dôvod bol jediný. Ples, na ktorom sa odohráva druhé dejstvo, nie je len ľahkou zábavou, ale má v sebe veľa dekadencie. Snažíme sa hľadať hlbšie a je pre nás veľmi dôležitý motív falošnej existencie. Každá postava je v podstate iná ako sa tvári navonok. A myslíme si, že práve doba art deca by tomuto dielu mohla svedčať a byť nápomocná k rozvinutiu tohto motívu. Dúfam, že to vyjde a že to naozaj tak bude.

19.9.2018

Svjatoslav Dohovič